

Komentarji

Prilodni teden pride nova administracija na krmilo ameriške politike. Pridi Roosevelt s svojo demokracijo. Vsi pravoverniki demokrate težko pričakujejo tega dneva; tudi oni, ki niso verujojo po v čudeže, ga pričakujejo. Siromaki milijonov, da se bo v enem dnevu kar predrugačilo na bolje.

Med tem pa celo papa Green, konservativnejši med konservativnimi voditelji ameriških republikanov, poroča, da je v januarju poskočilo število brezposelnih delavcev za 300.000. Na računa, da je bilo ob koncu januarja dvanajst milijonov brezposelnih v Ameriki. Če bi imeli na petnajst milijonov, bi bilje resnici.

Čak položaj je v februarju: boljše. Prihodni mesec bo slabše. Tehnokratje pravijo, v tem letu naraste število brezposelnih na dvajset milijonov, če vlada takoj ne iniciira radikalne akcije za zlozlobo. Radikalna akcija? Roosevelt jo je že naznanil. V dober Tennessee odpre jay-dela, pri katerih bo uposle 200.000 delavcev. Od petih milijonov dvostotisoč!

Kriza je že davno prekoračila meje odpora z reformami. Vse reforme, ki bi bile morda zalegle pred tremi leti, danes brez pomena. Hooverjeva je zmetala dve milijard dolarjev v žrelo bank, železniških družb in zavarovalnic. Nič pomagalo. Rooseveltova vlahko zmeče še pet milijard, ne bo pomagalo.

Nekje mora nekaj počiti — počiti. Nemogoče je slomiti krizo v tem stadiju, da ne bi bila zabloda. Delavci in far-merji so bili že tri leta; dovolj so trpeli in tudi trpljenje ima meje. Dosti dalj ne more več trpeti. Zdaj prihajajo na oni, ki so tri leta smatrali, da je pravilo, če delavci trpijo — ampak oni ne smejo.

Ni še ne vemo, kje in kako počilo, toda — počilo bo.

Vest, da je eksperimentalna socijalistična internacionalna apelirala komuniste za enotno fronto v Evropi, je markantna.

Vikar v povojni dobi še ni delavstvo v Evropi v taki kot je danes. Kriza v Nemčiji je zdaj na višku in civilna je tamkaj skoro neizbežna. Prav za prav je nemška civilna vojna že v teku. Na Balkanu in srednji Evropi se ku-jo notranje in zunanje vojne. Nisem prihaja na površje v ali štirih državah. Na Fran-skem je depresija vedno buj-ja in posledice so lahko daleko-ke.

Kljub temu ni še videti enot- delavske fronte. Vsi poskusi nekateri iskreni, drugi dvo-živni — so bili do danes zaman. Socialisti dolže komuniste in ko-unisti dolže socialiste. Če po-kušajo komuniste, so vsi socia-istični voditelji socialpatrioti, socialfašisti in največji delavski lajanci; če poslušajo socialiste, komunistični voditelji pusto-ri, fanatiki, slepci, ki vidijo mo Rusijo in vzamejo vsak-čijaj iz Moskve za dogmo, največkrat pa so provokatorji v- ubi policije in kapitalizma.

Nekateri na obeh straneh so- menja, da je združitev nemo-žna, dokler žive sedanji vodi-ji druge in tretje internacio-ale. Generacija, ki je šla skozi- etovno vojno in povojne Pre-ate, mora prejelci v grob. No-va generacija bo imela manj- predodkov, večjo vizijo in več- zadržanosti. Taktika se bo izpre- menila.

Naj bo kakor hoče, eno je ja-ko. Kadar pride najhujša sila- kot zdaj prihaja v Nemčiji- se delavci morajo združiti, kar je pristno in iskreno de- lavskega, se mora združiti — zu- naj ostanejo le oni, ki so res pu- lovci in v službi reakcije.

IZ GIBANJA PRO-GRESIVNIH RU-DARJEV VILL.

Konvencija za sestavo nove lest-vice. Rudarji obnovili pike- tiranje v okraju Christian. Prelaskava terorizma po dr- žavni komisiji

Gillespie, Ill. — Dvesto dele- gatorov nove rudarske unije se je sešlo na prvi lestvični konvenci- ji, na kateri je zastopanih 109 krajevnih organizacij. Njih na- loga je, da formulirajo zahteve za sklenitev nove pogodbe, ker stara poteče s 1. aprilom.

Iz govora predsednika Pear- cyja je razvidno, da bo unija pričela z organizatoričnim de- lom v drugih državah, kakor hi- torično dobi kontrolo nad illinojsko situacijo. To je aklepati iz nje- gove sugestije, naj bo nova po- godba toliko elastična, da bo ru- darjem dala pravico, da jo lah- ko ukinito pred potekom, nam- reč ako pride do pogajanja z o- peratorji drugih držav in pri katerih naj bi bili zastopani tudi illinojski operatorji.

Progresivna unija je z osirom na novo pogodbo v zelo kom- pleksni situaciji radi tega, ker sta Lewis in Walker pred več tedni podaljšala pogodbo—brez privoljenja ali vednosti članstva. Nova pogodba se najbrž ne bo dosti razlikovala od sedanje, ker kaj boljšega bo težko ali ne- mogote dobiti v dani situaciji.

Druge važna stvar pred kon- vencijo je vprašanje obrambe 52 rudarjev, ki so bili aretirani v Kincaidu meseca januarja. Dva izmed aretirancev, Albert Mottoni in Emile Dempsie, sta še vedno v zaporu, ker ju so- dišče noče izpustiti niti proti poroštvo. Za ostale obožence je bilo poroštvo dovoljeno.

Par dni pred konvencijo se je tukaj vršila rudarska konferen- ca za organiziranje obrambne- ga gibanja. Navzočih je bilo dve- sto zastopnikov krajevnih unij, ki so izdelali obrambni program in ga predložili konvenciji. Pro- gram vključuje masne demon- stracije proti persekutiranju ru- darjev.

Ta incident je velike važno- sti za vse delavstvo, ker izgle- da, da bo proces povsem po-oben harlanskemu v Kentuckyju. Aretirani so bili le člani progre- sivne unije, daal so bitko izzva- li pobojniki Peabody Coal kom- panije in Lewisove unije. Proti slednjim so bila izdana tudi za- porna povelja, ampak jih šerif ni hotel dostaviti osiroma areti- ratih tistih, ki so odgovorni za pokolj.

Stavkovna situacija v okraju Christian je neispremenjena. Progresivni rudarji so zopet pričeli s piketiranjem štirih premo- govnikov Peabody Coal kompa- nije. Ni jim pa dovoljeno masno piketiranje. Rudarji pravijo, če ne dobe dovoljenja, bodo z mas- nim piketiranjem vseeno pričeli. Pri vseh prizadetih rovih je na- stanjena milica, ki ima nalogo, da prepreči apopade med prista- ši obeh unij. S tem v zvezi je treba omeniti, da je kompanija s pomočjo Lewisove organizaci- je importirala večje število ske- bov, kar se je zgodilo tudi v dru- gih krajih. Radi tega progresi- vni rudarji pravijo, da je Le- wisova unija postala skebska agencija.

Situacijo preiskuje tudi dr- žavna komisija, v kateri so trije člani spodnje in trije zgornje zbornice in trije "javni" zastop- niki. Med slednjimi je tudi Ja- mes Mullenbach iz Chicaga, ki je star posredovalec v delavskih sporih in liberalna oseba.

Prva skupina, ki je prišla pred komisijo, je bila grupa ru- (Dale na 2. strani.)

Hindenburg ustavi napade

Stari predsednik odredil, da fa- šistični napadi na katoličane morajo prenehati. Osem mil- jонов brezposelnih v Nemčiji

Berlin, 23. febr. — Predsedni- ka Hindenburga so razkačili fa- šistični napadi na katoličane in večeraj je pozval kancelarja Hit- lerja, naj takoj stori korake, da vsi napadi fašistov na volilne shode protivnih strank preneha- jo. Hitler je obljubil, da to sto- ri, toda zavil je, da napadalec ni- so naciji, temveč "agenti provo- katerji, ki operirajo pod zaščito narodnih socialistov (fašistov)." Hitler je objavil razglas, v ka- terem svari svoje pristaše, naj se čuvajo "agentov provokater-jev", ki hodijo na volilne shode nasprotnikov in izvajajo krvolit- je.

Hindenburga je tudi razkačil odlok fašističnega ministra Goe- ringa za notranje zadeve, da mo- ra pruska policija braniti samo fašiste v izgrelih in ostro na- stopiti proti nasprotnikom. Pred- sednik je pozval Hitlerja, naj u- kroti Goeringa.

Kljub vsem naredbam vlade, de se omili brezposelnost v Nem- čiji, število brezposelnih delav- cev stalno narašča. Kakor po- ročajo, je število že prekoračilo osem milijonov; od teh je čez šest milijonov registriranih.

Švicarski list v Curihu javlja, da so Hitlerjevi fašisti sklenili internirati predsednika Hinden- burga dan po volitvah, če ne do- be absolutne večine. Okupirali bodo predsedniško palačo in pri- silili Hindenburga, da se odpove predsedništvu in postavi bivšega kronprince Friderika Viljema za regenta Nemčije, nato bodo sta- rega predsednika odvedli na njegovo posestvo Neudeck v Vzhodni Prusiji, kjer bo inter- niran.

Ta vest je izzvala veliko sen- zacijo v Nemčiji, toda fašisti ta- je, da nameravajo kaj takega.

Premirje v mlekarški stavki

Milwaukee, Wis. — Governor Schmedeman, ki je interveniral v stavki mlekarške zadruga v Wisconsinu, je dosegel, da je za- druga (Wisconsin Co-operative Milk Pool) sprejela pogoje pre- mirja do 1. maja. Farmarji, ki so člani zadruga, bodo spet do-važali mleko na trg, medtem pa se bodo nadaljevala pogajanja za zvišanje cen.

ZA PREISKAVO INSULLOVEGA RAKETIRSTVA

Insull še vedno prejema penzijo od kompanij, katere je oropal pred polomom njegovega kra- ljestva

Chicago. — (FP) — Zakaj Sa- muel Insull, ki je pod obtožbo poneverbe in veletatvine in je pobegnil na Grako, še vedno vle- če penzijo \$18.000 na leto od kompanij, katere je sistematično ropal? Kako velike vsote poleg te prejema od svojih tovarišev- raketirjev, ki sedaj upravljajo kompanije, katere je Insull kon- troliral in katere še vedno dela- jo velike profite?

To sta vprašanji, katere je stavela Utility Consumers & In- vestors liga novim članom illi- nojske trgovinske komisije. Li- ga hoče vedeti, kakšne korake namerava komisija podvzeti pro- ti Insullu in elektrarskemu tru- stu.

"Ker je Samuel Insull ubežnik, se skriva pred pravico in uspeš- no bori proti ekstradiciji ter i- zogiba obravnavi na obtožbo ve- letatvine denarja iz blagajn kompanij, katere je kontroliral, zahtevamo ustavitve plačevanje penzije," pravi liga v izjavi, ki jo je naslovila komisiji in v ka- teri zahteva temeljito preiska- vo Insullova raketirstva.

Insull sedaj prejema \$6.000 od Commonwealth Edison Co., \$6.000 od People's Gas Co. in \$6.000 od Public Service Co. of Northern Illinois. Vse tri kom- panije računajo vsake cene od- jemalcem plina in elektrike, pra- vijo eksperti.

Eden od vzrokov, da komisija dovoljuje, da kompanije računa- jo pretrane cene, je, ker jim je Insull pobral preveč predno je pobegnil v Evropo. Preveč je znašal \$97.000.000, a Insull ga je reducirail na \$12.000.000 po- tom manipulacij z delnicami pre- ko kompanij, katere je kontrolir- al. Insull dobiva penzijo v go- tovini, ne pa v nlevrednih delni- cah, dočim so investori in de- lavci, kateri so bili prisiljeni ku- povati delnice, izgubili ogromne vsote, ko so Insullove kompani- je prišle v konkurz.

Rojstva v Illinoisu zelo padla

Za vzrok navajajo porodno kon- trolo in ustavitve imigriranja

Chicago. — Zdravstveni de- partment za državo Illinois je poročal v sredo, da se je v letu 1932 rodilo v državi 6265 manj otrok kot v letu 1931. Vseh roj- stev v Illinoisu je bilo lani 111.523 — najnižji rekord v zadnjih letih in 29.914 manj kot je bil rekord leta 1924.

Zdravstveni department sma- tra, da vzrok za padanje rojstev je v depresiji, ki sili zakonce, da se poslužujejo porodne kon- trole, in pa v prenehanju nase- ljevanja. Naseljenci imajo na- vadno največ otrok.

Japonske čete naletele na močan odpor v Jehaju

Kitajske strojnice odbile osem napadov in usmrtille 300 Ja- ponecev

Pelping, 23. febr. — Prelimi- narni japonski napadi na postoj-anke v srcu province Jehol so zadeli ob močan odpor kitajskih brambovcv. Kitajski strojnica- ri so odbili osem zaporednih ja- ponskih napadov in v teh spopa- dih je padlo okrog 600 mož, od katerih je polovica japonskih vo- jakov.

Istočasno so japonski letalci metali bombe na Nanking, Pei- ping in Čaojang in uničili tele- grafsko zvezo med temi postoj- jankami. Bojevanje narašča v si- lovitosti in obsežnosti. Kitajski vlaki neprenehoma dovažajo svete čete na fronto.

Operna pevka poskušala samo- mor

Chicago. — Augusta Lenska, operna pevka, ki je bila svoječa- sno angažirana v čikaški operi, je v sredo skočila pred voz elek- trične železnice na East 85. ce- sti. Motornik je pa hitro ustavi- in ženska je bila le lahko pobla- ta. Ženska je nekoč imela pre- cejšnj sloves. Zadnja leta je pa padla v veliko revščino in tu pa tam je pela v cerkvenih zborih.

Zupan Cermak na slabem

Miami, Fla. — Kakor poročajo, je stanje čikaškega župana zelo kritično. Dva zdravnika sta ne- prestano ob njegovi postelji v bolnišnici.

"NOV" NAČRT ZA ODPRAVO BREZ-POSELNOSTI

Profesor priporoča formiranje vladne korporacije, ki bi ab- sorbirala brezposelne. Proda- cirala bi za potrebo in imela svoj denar za izplačevanje mezd

New York. — Več korajše in "konjake" pameti nam je treba in brezposelnost bi bila kmalu odpravljena, pravi profesor Fr. D. Graham v novi knjigi "The Abolition of Unemployment". Starejše in primitivne civilizacije niso poznale tega sile kot ga po- znamo danes.

On priporoča ustanovitev vla- dne Emergency Employment korporacije, ki bi zaposlila vse brezposelne pri produkciji dobrin za lastne potrebe, kar je po nje- govem izjavljanju izvedljivo. Njen delokrog bi bil neomejen. Uklju- čuje vse produkcijske panoge, ki so potrebne za življenje, in vsa deželo.

Za izplačevanje mezde bi kor- poracija imela svoj denar — "scrip", ki bi bil dober le v nje- nih trgovinah, v katerih bi svo- jim delavcem prodajala blago. Plače bi bile odvisne od produk- cije koncem tedna — ali v neki dobi. Čimvečja bi bila produkci- ja, toliko večji zaslužek in toli- ko več blaga bi si bivali brezpo- selni delavci lahko nabavili, ker bi ne producirali za profit, am- pak za lastno potrebo.

Izdelki te korporacije, ki bi bila gigantična, bi imeli tržno ceno — enake kot v privatnih podjetjih izdelano blago. To valed tega, da bi korporacija ne ogrožala prihodnjega blazina.

Poslovni sistem med podjetji te korporacije — in med far- marji — bi slonel na blagovni izmenjavi, kar je tudi mesdni princip tega sistema. Farmarji bi na primer izmenjavali svoje pridelke za potrebščine, ki bi jih producirala ta korporacija. To bi dvignilo cene produktom, ki bi jih pošiljali na odprt trg.

Po mnenju profesorja Graha- ma, ki predava na Princeton u- niverzi, bi korporacija ne potre- bovala veliko kapitala — vsaj ne ogromnega, ker bi lahko najela za majhen denar zaprte tovarne, kar bi končno koristilo tudi last- nikom. Iz tega je razvidno, da on smatra svoj načrt za sadaš- no remeduro. Korporacija bi stopnjema širila ali krčila svoje aktivnosti, kar bi bilo odvisno od reabsorbiranja delavcev po privatnih industrijah.

Ideja profesorja Grahama ni nova. Ko so se lansko leto orga- nizirali brezposelni v državi Wa- shington, je bil njihov glavni na- men: samopomoč, produkcija vsaj navadnejših potrebščin. Sle- dili so jim brezposelni v raznih krajih. Ker pa niso imeli potre- bne opreme in sredstev, je ta "samopomoč" umrla. Potom vla- dne korporacije, kot jo priporo- ča Graham, je izvedljiva.

Nekaj silnega kot je njegov načrt sta lansko leto predlagala pennsylvanski legislaturi socia- listična poslanka iz Readings, ampak je bila stvar zavržena.

Originalna pa je Grahamova razprava o problemu brezposel- nosti, ki ima po njegovem izja- vanju zaledje v dislokaciji bizi- sa radi slabega izmenjevalnega sistema (distribucije) in ne eko- nomsko. Navaja pionirsko dru- šbo in primitivnejše civilizacije. Med pionirji ali primitivnejšimi narodi brezposelnost v današ- njem smislu ni bila poznana, ker je imel vsakdo priliko do dela. To priliko bi država lahko v krat- kem času ustvarila potom Em- ergency Employment korporacije.

Profesor Graham ne smatra brezposelnostnega zavarovanja za fundamentalno socialno refor- mo, ker bi se s tem ne odpravilo brezposelnosti. Tudi prosperite- ta ne zavisi od takega zavaro- vanja ali dolo, ampak od produk- (Dale na 3. strani.)

Produkcija in brezposelnost rasteta skupaj. (Narinal Jergov.) - Federated Pictures.

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT
GLASLO IN LASTNINA SLOVENSKE
NARODNE POSOPORNE JEDNOTE
Organ of and published by the Slovene
National Benefit Society

Subscription rates: for the United States (except Chicago) and Canada \$2.00 per year, Chicago and Europe \$2.50 per year, foreign countries \$3.00 per year.

Advertising rates on agreement. Manuscripts will not be returned.

Address: 2607-59 So. Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS.

Deton v oklepaju, na primer (Jan. 21, 1922), poleg vsakega imena na našemu posopu, da vam je v tem datumu potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da ne vam list ne ustreji.

Domač drobiž

Slobodnik dobil 1-10 let ječe
Duluth, Minn. — Leonard Slobodnik, slovenski kasir propadle First State banke v Elyju, je 22. t. m. priznal krivdo, da je v teku zadnjih deset let poneveril vsoto \$81,000. Sodnik ga je obsodil v zapor od enega do deset let v državni jetnišnici Stillwater.

Domač drobiž

Proces proti Virantovim morilec
Petersburgh, Ill. — V sredo je pričal za državo dr. A. E. Allen, bivši mrlški ogleda v okraju Tazewell, v čigar področju je bila preiskava glede smrti Martina Viranta. Dr. Allen je dejal, da so se na truplu Viranta očitno poznali silovitih udarcev, ki jih je jetnik utrpel v celici.

Obravnava je izzvala veliko zanimanje lokalnega občinstva.

Dvojčka
Traunich, Mich. — Družino Ludvika Knausa je 19. t. m. obiskala štorklja in ji pustila dvojčka, dve deklici.

"Pohod lačnih" v Minnesoti

M. Petrušić iz Crosbyja, Minn., poroča Prosveti, da je od tam odšla delegacija sedemnajst moških "pohodu lačnih" v St. Paul, kjer bodo zahtevali od državne legislature pomoč za brezposelne. Skupino vodi komunistični župan E. Noydard iz Crosbyja. — Družstvo št. 197 SNPJ je postavila kandidata M. Korčaka za delegata desete redne konvencije, ki je dobil večino pri tem društvu. Društvo je združeno s onim v Gilbertu.

Deklica umrla

Cleveland. — Staršem Niku in Mary Rakovec je umrla desetletna hčerka Marta, ki je bila bolna leto dni.

IZ GIBANJA PROGRESIVNIH RUDARJEV V ILL.

(Nadaljevanje s 1. strani.)

darskih žen, katere so bile napadene po Lewisovih pretepačih v Bucknerju, ko so šle na shod ženske organizacije. Državni zdravnik, katerega je komisija poklicala, da preišče pretepe ženske, je poslal dve v bolnišnico, ker je pri eni ugotovil prebito lobanjo, pri drugi pa resne notranje poškodbe — to je bila njih prva zdravniška pomoč!

Ženske so bile prišle do gubernerja, da ga osebno prepričajo o terorizmu. Čakati pa so morale tri ure, ker jih Horner ni hotel videti — prvič jih je obvestil, da nima časa, drugič jih je referiral dvema svojima pomočnikoma, tretji izgovor pa je bil, da je bolan. Ženske so ga vseeno ujele, ko je šel h kosilu in jih je moral poslušati 20 minut, nakar jih je poslal pred državno komisijo.

Pred komisijo so bili štiri ure. Deputacija, v kateri je bilo tudi par rudarjev iz okraja Franklin, je pripovedovala o terorizmu in divjanju šerifovih, kompanijskih in Lewisovih ljudi ter o pomanjkanju v nekaterih rudarskih naselbinah.

Glasovi iz naselbin

Zanimive besede iz raznih krajev

Pustna zabava

Milwaukee, Wis. — Pripravljali odbor društva Bled št. 19 JPZ Sloga se že nekaj časa pripravlja za prireditve, ki bo nekaj posebnega in nenavadnega, posebno ker se zabava vrši na pustni torek 28. februarja, pričetek ob 8. zvečer v South Side Turn dvorani. Kakor sem alisal, bo razdeljeno večje število nagrad najlepšim in najbršim maskam, kar je dal povod, da se več skupin pridno pripravljajo, da bodo odnesle prvenstvo. Tudi sem postran izvedel, da na tej priredbi nastopi novo organizirani pevski zbor "Mozirjanov", pod vodstvom Johna Novaka. Ta zbor bo tekmoval s "Priškim" kvartetom, pod vodstvom Antona Novaka, našega mesarja. Zbor ki odnese prvenstvo v petju, dobi brezplačno vožnjo in oskrbo dvatedenskih počitnic na krasnem letovišču našega Štefana Novaka, ki se nahaja v severnem delu Wisconsin (Trout Lake).

Krona te priredbe bo menda nastop kegijaškega kluba društva Bled, ki bo pokazal svoje zmognosti z nekako senzacijo, kar je pa seveda tajnost. Če mi ne bi njihov načelnik (John Šarc) zaupno razodel njihovih skrivnosti, bi o tem ne mogel poročati. Da vam ne razodenem vsega, kaj bo vse na tej priredbi, vas vabim, da v krogu Bledovcev in prijateljev preživite par veselih ur Hoovrove prosperitete. Članice Bleda bodo poskrbele za dober prigrizek kvaliteto za žejna grla pa naš starešina Mike Šostarič. Vstopnina je samo 35c za osebo.

Za publicistični odbor,

Viktor Petek.

Iz mojih zapiskov

Milwaukee, Wis. — Prvič po dolgih letih so ostale ceste našega mesta polne snega in seveda tudi neenake po hudih snežnih viharjih. To je bila prva lekcija za one vollice in volilke, ki so poslušali gospode od Taxpayers Advisory councila, ki je propagiral znižanje davka.

Tisoče brezposelnih delavcev je oblegalo urade po raznih wardih, pričakujoč zasluzka, toda brez uspeha — dela ni bilo, ceste so ostale neočistene.

Posledice tega so bile številne nezgode, oviranje prometa na vseh straneh in številne neprijetnosti za pasante in avtomobiliste. Ko pride topla vreme, bo veter dvigal oblake prahu, katerega bodo požirali kot plačilo nerazumni volilci.

Toda najlepše pri tem je, da je znižanje davkov in omejitev mestnega proračuna prineslo dobičke samo bogatim slojem. Medtem ko so mali poselniki prihranili valed po Advisory councilu doseženega znižanja, davčne mere po par dolarjev, so velike družbe prihranile tisoče; v mnogih slučajih znaša tako prihranjen vsota 16 do 25 tisoč, v nekaterih pa še mnogo več.

To pomanjkanje denarja v mestni blaginji pa ima še druge zle posledice: Omejiti se je moralo zdravniško oskrbo za revne sloje na vseh straneh; odločiti iz raznih mestnih oddelkov številne uslužbenice; zmanjšati dohodke za okrajne bolnišnice in druge potrebne zavode.

Vse to zadane seveda samo revne sloje, poleg tega pa obenem poveča število onih družin, ki žive na okrajnih mestnih stroške, tako da davkoplačevalci izgubijo vseno tisto malo prihranjeno vsoto, poleg tega pa imajo trgovci toliko tisoč manj odjemalcev. Oni ne morejo plačati najemnin, hišni poselniki pa ne davka in tako jadramo k vragu s vso našo modrostjo.

Patriotična gospoda kriči še momece o štedenju. Zahtevajo znižanje plač, zmanjšanje števila uslužbencev in delavcev pri mestu, okraju in v državi in obenem o štedenju izdatkov za javne naprave in javno oskrbo. Vse to pomeni v celoti slabše ceste in druge javne naprave, znižanje števila brezposelnih, neprijetnosti za ljudstvo in končno prav tako prazno blaginjo.

Odslovljeni davci in uslužbenci so podpirali svoje sorodnike, vsak po svoji moči; kupova-

li so svoje potrebnine in tako pomagali številnim delavcem, toda ko so odslovljeni, se pridružijo tudi oni krušnim vrstam in z njimi prej od njih podpirani sorodniki.

Tako rešuje patriotična gospoda to krizo. V celoti se obnašajo odgovorne osebe kot otroci. So brez vsakih stvarnih načrtov in zdravih idej, zato pa jadramo z vedno večjo silo proti popolnemu polomu.

Toda socialisti prihajajo na dan še vedno s svojimi zahtevami in kažejo pota, kako odstraniti to mizerijo. Oni zahtevajo obdavljenje velikih premoženj in dedščin, posebne davke na velike korporacije, z eno besedo, da se vzame denar tam, kjer je, ne pa da se skuša oropati male ljudi zadnjega kosa kruha.

Če bi pred leti znali volilci rabiti svoj razum, bi sedaj ne živeli v teh bednih razmerah. Ze pred dvajsetimi leti in tudi prej so socialisti propagirali podražanje vseh javnih naprav in uničenje moči privatnih korporacij, ki izjemajo kri iz ljudstva. Ako bi imeli socialisti večino v državi postavljali ali pa v mestni, bi se stekali vsi nešteti milijoni od teh javnih naprav v žep ljudstva, namesto v žepu privatnih oduhov in patriotov.

Farmerji so stopili pred nekaj dnevi v takozvani milk strike. Mleko se izliva na ceste ali pa ga krmijo živini. Boj se širi od okraja do okraja in postaja ostrejši z vsakim dnevom. Farmerji se vdajajo napačnim upanjem, da bodo na ta način dosegli višje cene za mleko, ker se ne zavedajo, da je to samo polovično in zelo dvomljivo sredstvo. Karkoli se bo zgodilo po tej stvari, položaj farmerjev bo ostal v celoti neizpremenjen. Velike družbe jih bodo odirale tudi še v bodoče. Ako dosežejo začasno višje cene za mleko, bodo to plačevali delavci, oziroma revnejši del ljudstva.

Tudi v tem oziru so socialisti zahtevali že pred leti, da se predvsem v Milwaukeeju ustanovi mestna mlekarina in organizira na ta način ekonomično razvažanje mleka. To bi pomenilo, da bi ne bilo v vsakem bloku po pet ali še več vrst razvažalcev mleka, kar seveda pomeni silno zvišanje stroškov in veliko nesmiselnost.

Mesto bi lahko plačalo farmerjem pošteno ceno in prodajalo mleko za najmanj tri cente ceneje kot se prodaja sedaj po privatnih družbah. Nadalje bi mesto plačalo svoje delavce boljše kot so plačani sedaj in to pri osemurnem delu.

Kakor razvažanje, bi bilo tudi kolektiranje centralizirano, kar bi pomenilo prištevanje nadaljnjih težkih tisočakov. Toda volilci so glasovali tudi v tem slučaju proti svojim interesom in so to onemogočili, sedaj pa trpijo vsi na posledicah te nezavednosti.

Tako je, ker ljudstvo ne čita delavskih časopisov. Buržoazni časopisi ne učijo tega, ne povedo ljudstvu resnice, ker zastopajo kapitalistične interese, se ne brigajo za ljudske, dasiravno so polni fraz o narodu, o milidomovini in raznih patriotičnih dolžnostih.

Vsi ti časopisi lažejo in zavajajo ljudstvo, pa naj si bodo angleški ali slovenski. Nekateri slovenski časopisi kvasijo o raznih narodnih interesih, o raznih idealih, pri tem pa slepijo ljudstvo, da ne pozna resnice in ta va še nadalje v nezavednosti.

Pa se še najdejo ljudje, kateri hočejo še temu našemu delavskemu časopisju, ki ga imamo to je Prosveti in Proletarcu, za mašiti usta in onemogočiti nadaljevanje tega plemenitega delovanja.

Lažnjivce in hipokrite bolj vaska resnica, zato jo sovražijo. Te vrste ljudi, naši "rodoljubi" in "rešitelji duš," se zavedajo da pomeni razširjanje spoznanja in razredne zavednosti med delavstvom konec njih moči in vpliva. Oni se zavedajo, da le zaslepljeno ljudstvo služi brezposojno njih sebičnim namenom, da le nezavedne lahko varajo in slepijo, zato se borijo z vsem silami in z vso svojo purgarsko podlostjo proti resnici in spoznanju.

Zato je potrebno, da bodo delegati na prihodnji konvenciji SNPJ izvršili svojo delavsko dolžnost in storili primerne korake, da se postavi naš dnevnik Prosveta na trdne noge in da bo v bodoče prihajal v hišo vsakega člana, da bomo tako lahko rabili to naše najboljšo orožje v bodočih bojih proti skupnemu sovražniku, ki tvori jedro moči naših zatiralcev — nevednosti. Spartak.

Pogovor o nebesih...

Sharon, Pa. — Po naključju mi je oni dan prišlo v roke sveto pismo starega in novega zakona. V prvi knjigi Mojzesovi, ki se tudi imenuje Genesis, se v prvih vrsticah čita: "V začetku je ustvaril Bog nebesa in zemljo. In zemlja je bila pusta in prazna; in tema je bila nad breznom, in Duh Božji je plaval nad vodo."

Če človek pomisli na taka nebesa, pod katerimi je brezno, pa da bi živel med nebesčani na milijone let, bi to bilo že od sil. Človek se kmalu naveliče tudi lepote, ker postane enolično dolgočasje. Poleg tega pa bi treba med nebesčani živeti brez dela. Slednji bi se mnogokrat spomnili na dolino solz, kjer je morda trpel od zibelke do groba, v večnem upanju, da bo boljše, da bo drugače — in bi si zaželel zopet nazaj na zemljo. Saj človek pretrpi marsikaj, ako ve, da bo enkrat konec. Ampak zreti v nekaj z zavestjo, da bo večno tako, to je proti naši človeški naravi.

Kot so nam obljubljena nebesa, tako nam je tudi obljubljen pekel. Tam baje gori večni ogenj, je vpitje in škripanje z zobmi, če tudi si tega ne moremo predstav-

ljati, kajti zobje ostanejo nekeje v zemlji. Sploh pa posli moderen človek toliko umetnih zob, da se jako poredkoma ališ kakšno škripanje. Kako neki naj torej človek škriplje z zobmi v peku ali kjerkoli, če jih nima? V pekel so obsojeni največ delavci in siromaki, v nebesa pa gredo bogatini in duhovni.

Kaj bi bila nebesa za kibarje in alikarje, ki bi smeli le obudovati krašna dela, ne pa ustvarjati jih? Kaj bi bila za igralce na gosli ali kakšen drugi instrument, če bi tam ne bilo teh predmetov? Mislil pa, da imajo v nebesih jako stara godala, ki že davno več ne odgovarjajo modernim zahtevam. In ako bi slučajno zašel v nebesa kakšen političnik, ali mislite, da bi bil zadovoljen s tem, da bi nekaj stoletij poslušal nebesko rajanje in gledal nebeske lepote? Morda je vse odraslo življenje posvetil svoji stranki. Ali ni naravno, da bi začel šepetati z nebesčani, kakšnega prepričanja so bili, ko so se tlačili našo zemljo? S somišljeniki bi razpravljali o voditeljih svoje stranke, z nasprotniki bi debatiral in jim dokazoval, zakaj je njegova stranka najboljša.

Pa vzemimo, da bi se na primer kdaj kakšnemu socialistu posrečilo priti v nebesa. Ali bi ne bilo zagrenjeno veselje vsem tistim, ki se sedaj tako borijo proti socialismu? In še več! Socialist bi ostal zvest svojemu prepričanju in začel bi delovati, da bi bili vsi na prestolu, ali pa nobeden...

Sicer pa je zapisano v svetem pismu: "Božje kraljestvo je v vas." In to bo menda najbolj prav, kajti vsak človek nosi svoja nebesa in pekel s seboj. Kdor nima napram sebi nobenega očitka, ima nebesa tukaj na zemlji. Kogar pa kljuje krugulj od zore do mraka, od mraka do dne, ima dovolj pekla na tem svetu. Tukaj nas boli, tukaj nas zebe, tukaj smo lačni — pač dovolj pekla za one, ki ga imajo, pa dovolj veselja in zabave za one, ki si na račun nevedne mase lahko privoščijo vse.

Da, od nekdanj smo in bomo ostali, kajti materija (snov) ostane, le njena oblika se vedno in vedno spreminja in prenavlja. Človeško telo po smrti razpade in ni ga več. Nikdar več niso tisti delci telesa zbrani skupaj v isto celoto, ki jo imenujemo človeško telo.

Jack Yert.

Vojna in kriza

Cleveland, O. — Vsakovratna priporočila in nasveti prihajajo na dan, kako si naj pomagamo iz te ekonomske krize. Ampak situacija ostane še vedno ista. Čakamo, da nas potegne val demokratov iz depresije in nam prinese zaželjeno prosperiteto. Ampak Roosevelt nas ne more nagraditi z boljimi časi, dasi bi morebiti on to rad storil, da s tem povisja demokratsko politiko. Nekaj pa je, kar bi nam dalo delo in zasluzek. To je — vojna. Ampak narodi, ki bi se radi bojevali, nimajo zlata; oni ne bi mogli naročevati pri nas strojnega materiala. In kaj naj storimo?

Vsak dan čitamo, kako "mal" narodi kot so Italijani, Japonci in Nemci, težko prenašajo šikan. Na primer Italijani in Musolini so ogroženi, da jih napadejo "Kranjci." Japonci že komaj prenašajo trpljenje in grozote Kitajcev, Nemce pa izivajo Poljaki, "pšakrev kolera". In če bi naši wallstreetški bankirji posodili tem bojaželjnim "zatiranim" narodom zlatnikov v dolarjih — saj že težko prenašamo to zatiranje malih narodov — mi kot demokratičen narod pa jim rečemo: "Ali se jim boste pustili v Japonci, vi Lahi in vi Nemci? Udri ga! Kaj pravite — komunistična Rusija? Mi se bojujemo za ideale najboljše sistema, ki je sistem silemov, zadnje dejanje kapitalizma.

Pa ljudstvo? Kako naj pripravimo ljudstvo, da bo za vojno? Hm! Pišimo v novine in magazine, predavajmo o požarih, umorih, brutalnosti, ki se vršijo v teh državah. Kako hočemo zapleniti privatno lastnino. Življenje Amerikance ni varno pred roparji in banditi na Kitajskem, "Kranjskem" ali na Poljskem. Simpatije naših Američanov bo-

M. G. Menocal, kubanski general, ki je bil izbran za vođa revolucije, katere se kaže mesece na Kubi.

do takoj na strani naših prijateljev, ko jim bomo posodili Obenem bodo obsovalni nasprotniki.

In mi? Naš dolar bo v kvišku, plače gori, stanovi sladkor, zemljišča, plemenitvse bo tako visoko, da bomo maj dosegli. Real estate v tje v metropoli, ki sedaj je k Pircu, Millerju in gotovo ju za 60c na uro, bodo rešili vragu z demokrati! Zopet dobili komišn pri prodaji v lotov. Mi smo zopet gospod. Kaj boš pil, Janez? Živijo, speriteta je tukaj!

Pa naše tovarne, avtomobilska industrija — bi oživelo. In finančno bi pomogli. Naša jednota, vse, prav vse bi kar leno lovišje in višje. Kdo bi se ne za vladne bonde po 3%? Čemo 6% in 8%!

Kdo je proti? Zakaj? Mo plačali to vojno? Kaj ne bomo niti plačali zadnje, čali bodo oni, ki pridejo v mi. Kaj nas to briga, mi živimo še za 10 ali 15 let, pa bo potem? Naj se pobor drugi. Bodo vsaj vedeli, da mi bili pogumen narod in radi bojevali. Tako se bomo nas kaj naučili — plačevali gove. — Frank Barbič.

Dopis iz zapada

Coalwood, Mont. — Mislil je to prvi dopis iz tega kraja Prosveti. Tu sem že od 1918. V tej okolici so največ na (pšenčna) polja in pa norejske farme (stock ranch). Tudi nas je opazila kriza. let sem bil rudar, član stranke in delal sem v več delov v Kanadi. Lahko rečem, da sem bil vodje stare unije zatiralci kar jih pomeni na modernega unionizma. dan sem čital dopis iz Prosveti, katerem piše neka rojakinja tam plačajo 10c od tone, v Va. pa le 7c. To pa se za nek in druge stroške ne stuje. V Illinoisu se bje boj med novo in staro unijo, da nova unija pride do čhe zmage in želim Illinoisu progresivnim rudarjem uspeha. (Ako živi kje v bližini kakšen Slovenec, mi piše na naslov: Frank Coalwood, Mont. — Frank O.)

Narodnikovo slovo

Clarksburg, W. Va. — Ilostnim srcem naznanjam, me je dolgotrajna depresija hudo potipala, da sem noma suh in prisiljen oprijubljati mi dnevnik Prosveto. Kakor hitro pa se razboljajajo, se bom takoj naročil nanj. Sedaj se pa Ilostnim srcem in solznimi posiljavim od urednikov in priljubljenih mi Prosvete, je že dosti dobrega in posevega prinesla. Klikem pa skorajšnje svidenje, ako se lu vrnejo boljše razmere.

J. Sedl.

LISTNICA UREDNISTVA

John Lipovah, St. Louis. — Dopis je bil priobčen 20. številki Prosvete. — Joe Radeli, Milwaukee. — Tudi vaša razprava prvrsto.

Mila, v kateri je Italijanski stentator Zangara stanoval v Hackensacku, N. J., predno se je preselil v Florido.

Louis Adamič o Ameriki nekoč in zdaj

(Nadaljevanje iz konca.)

Na vsaki strani so bile postavljene reklame, in izhajale so vse reklame knjige s 3 do 4 milijoni naročnikov. To so bile prav za prav revije, ki so izhajale tedensko, a vsaka je tehtala poldrugega kilograma! Saka knjiga je stala mnogo več, kot je bila njena prodajna cena. Sama stran te knjige je stala enkratni oglaš 16,000 dolarjev. Cena knjige je znašala centov!

Paiblogija prodaje je bila zelo razvita. Imeli so pravo univerzo, na kateri so se mladi inženjerji učili, kako je treba prodajati blago. Reklama je stala mnogo več kot izdelke. Tako je bila npr. ena tuba paste za zobne 3 centov, reklama pa je stala 20 centov, prodajali so jo po 50 centov. To ni izjem in to je popolnoma običajni pojav! Široke množice v Ameriki so imele 10 milijonov dolarjev v denarju. S tem denarjem je delavstvo kupovalo produkte kapitalistov in polarni zapravilo vse. Kriza bi se morala pojaviti v Ameriki že 25 let, a tedaj je kapitalizem uspel, da jo je začasno zavladal. Začeli so namreč prodajati stvari na obroke. Od tega dalje je lahko Američani nabavili avtomobil s najugodnejšimi pogoji.

Propad se je nekoliko zavlekel, ne pa zatrl! Najprej so začeli propadati industrije obale, kasneje tudi druge. Prišlo je do nadprodukcije. Kapitalisti začeli zapirati tovarne in odstavljati delavce. Nenadoma je bilo leta 1929 do 30 milijonov brezposelnih. Vsi vrednostni papirji so padli za 50 do 80%. Blagostanje v Ameriki je prenehalo. V nekaj mesecih je bilo v Ameriki milijonov brezposelnih. Kasneje se je to število povzpelo do milijonov. Amerika ima to vse največje, a zdaj tudi največjo brezposelnost in skrb. Prokovnjaki prerokujejo, da bo v kratkem v Ameriki 20 do 23 milijonov brezposelnih delavcev in nameščencev. Vzporedno s hiprodukcijo je rasla tudi brezposelnost. Industrija se je vrnila, a plače so ostale iste, kar pomeni, da je padla torej minimum. Delavci produkujejo precej več, trikratno več kot prej. Ameriški kapitalisti so slepi in mislijo, da je rešev v odpuščanju delavcev. Ne mislijo, da bo brezposelnost uničila tudi nje same in da bo to za prvo bas ta brezposelnost uničila ta sistem, ki vlada v Ameriki. Kapitalisti se bojijo pač samo za danes in jutri, in to je znatnost naših ameriških kapitalistov.

Mehanizacija v Ameriki se ni izpopolnjevala, delavcev je potreba čim dalje manj. Deset let nadomestujejo stroji. Pred mesecem sem bral, da zidov v nekem ameriškem mestu

tekstilno tovarno, v kateri bo zaposlen samo en delavec. Tovarna bo imela štiri nadstropja. a v vsakem nadstropju bo sto strojev. Delavec bo zaposlen v sobi, iz katere bo upravljal obratovanje vse tovarne. To je racionalizacija v ekstremu. Ni nič čudnega, da 30 do 40 milijonov ljudi nima tistega, kar bi morali imeti za čisto preprosto življenje.

Socialna ekonomija je v Ameriki strašna. Pol vseh delavcev je brez dela, a tisti, ki delajo, delajo na teden 2 do 3 dni. Leta 1930 niso vedeli delavci, da bo kriza trajala tako dolgo. Hoover in drugi so jih prepričevali, da bo trajala kriza kvečjemu nekaj tednov, nakar pojde vse kot namazano.

Brezposelnost so si začeli pomagati na razne načine. Priseljenci, med njimi tudi naši rojaki, so prvi izgubili delo. Tujci, pa tudi precejšen del naših rojakov, so začeli s tihotapstvom alkohola. Začeli so se baviti z ilegalno trgovino, začeli so z zločinom. Kriminalnost je rasla. Delavci so začeli kar v množicah izvrševati samomore in listi so bili prepolni poročil o teh obupnih dejanjih. V šali so govorili, da je nevarno hoditi po ulicah, ker se ti lahko kaj zgodi od tistih, ki se v samomoriški nameri mečejo z oken. Jezik mi je preokoren, da bi lahko opisal vse te strahote.

Kasneje se je položaj še poslabšal, a zdaj je dosegla beda svoj maksimum. Američan je najprej individualist. Ko je začel leta 1929 izgubljati zaslužek, mu je bilo to neprijetno, sramotno. Pogosto je prihajalo zaradi tega do ločitvenih in najtežjih tragedij v družinskem življenju. Može so v svoje "sramoti" bežali od žen in otrok, odhajali so v druga mesta, da bi našli zaslužek, ko ga niso našli, so šli "prosto-voljno" v smrt. Tako je bilo leta 1930 in 1931.

Zdaj brezposelnost v Ameriki ni več sramota. Prej se niti vedelo ni, koliko je prav za prav brezposelnih, a zdaj vedo za število dokaj točno. Individualizem v Ameriki je začel propadati.

Brezposelnost so se začeli organizirati v kolektivne organizacije. Pogosto so z orožjem v rokah plenili trgovine. Pogosto te organizacije nimajo nič revolucionarnega v svojem programu, marveč jim je le za to, da prisilijo občinske uprave, da podpirajo brezposelne. Za zdaj je ameriško delavstvo še dokaj pasivno, ker individualizem še ni docela izumrl. Najbolj se kolektivizem širi med intelektualci.

Amerika je začela misliti, prvič v zgodovini misliti. Zdaj gleda sama sebi v obraz. Vse se obrača na levo. Amerika misli počasi. Okrog 300 strokovnjakov se bavi z mislijo, kako rešiti ta položaj, a odgovora ne

najdejo, ti strokovnjaki! Preudarjajo, ali ne bi kazalo uvesti 3 do 4 urni delavnik podnevi in pet delavnikov na teden. Tem misli so okupirale vse Američane, vse po vrsti, pa zdaj tudi kapitalistični listi pišejo z vsa resnostjo o tem. *Misliti pa, da se vsega tega ne bo dalo rešiti brez revolucije, a če ne pride do revolucije, mora priti v kratkem do evolucije. Sicer bo vse propadlo. Misliti, da poznamo Ameriko in da se v teh mislih ne motim!*"

Tako je govoril Adamič o Ameriki! Tudi v predavanju se je poslužil načina, ki ga poznamo iz pogovorov z njim: da govori jasno in s primeri, ki povedo več kot lepo počesane fraze. Ta način gledanja na dogajanje sveta je našim intelektualcem sicer neznan, a nad vse razumljiv. More pa se ga posluževati le tisti, ki temeljito pozna stvari, ki govori o njih, in ki je živ sam sredi njih. In to Adamič je.

M. K.

SLADKORNA BOLEZEN IN HIPNOZA

Dva stockholmska zdravnika, Prof. Marcus in prof. Sahlgren, sta izvršila zanimive poskuse, da bi dognala učinke hipnoze na bolnike s sladkorno boleznijo. Kakor znano, ima adrenalin lastnost, da povečuje količino sladkorja v krvi. Hipnotiziranemu pacientu sta dala injekcijo te snovi in takoj mu je začelo srce hitreje utripati, količina sladkorja pa se je znižala od 0.10% na 0.15%.

Cez nekoliko dni sta istemu pacientu spet injicirala adrenalin, a sta mu dejala, da je le navadna voda. Tokrat so posledice injekcije skoraj popolnoma izostale. Tretjič sta mu injicirali res vodo, češ, da je adrenalin in so se pojavili vsi simptomi kakor v prvem primeru, le da se količina sladkorja v krvi ni pomnožila. Se bolj presenetljivo so bili poskusi z inzulinom, ki zmanjšuje sladkor v krvi. Pacientu se je po injekciji inzulina množica sladkorja res znižala, ko sta mu pa drugi dejala, da je le voda, je ostala injekcija inzulina brez učinka. Zdravnika svojih poskusov še nista končala, vendar kaže, da sta odkrila novo, uspešno pot za obravnavanje sladkorne bolezni s hipnozo.

1,600,000 bušljev krompirja je bilo preveč!

Toliko krompirja je lani zgnilo na ameriških farmah

Washington, D. C. — Agrarni departament federalne vlade poroča, da je v prejšnjem letu zgnilo najmanj 1,600,000 bušljev krompirja na farmah Združenih držav. Farmerjem se ni izplačalo pobrati krompirja, pa so ga pustili v zemlji.

Taka je ameriška kriza!

Pismo iz Clevelanda

Enakopravnost je navedla avtorja. Louis Pečjak na radioprogramu. Veselica društva "V boj" uspešna. Drobiz.

V Prosveti z dne 16. t. m. sem zapisal, da Enakopravnost ni navedla avtorja članka Philosophy of Madness, ki ga je prinesla v prevodu dne 4. t. m. S tem sem storil krivico Enakopravnosti in njenemu uredniku, kajti Enakopravnost JE to storila dne 3. t. m. s sledečim uvodom:

"Maksim Gorki je napisal za revijo 'The Modern Thinker' članek o sodobnem pojavu fašizma, katerega je pravilno krstil kot — filozofijo blaznosti. Baš te dni, ko je ta blaznost zopet triumfirala v eni nadaljnji državi, v Nemčiji, je na mestu da svet resno pomisli, kam ga blaznost fašizma pritiira. Gorki piše (Slededi članek.)

Urednik E. je torej pošteno povedal, izpod čigavega peresa je stvar prišla, ker pa jaz nisem imel v rokah dotične številke Enakopravnosti, sem ustrelil kolia, ki ga s tem popravkom pošiljam v grob. Naj v miru počiva, zlomek presneti!

Tile slovenski programi, odnajaht preko clevelandke radio postaje WJAY, so me že precejkrat razočarali, ne morem pa reči tega o večerajšnji (19. feb.) slovenski uri. Zasluga za to gre v prvi vrsti mr. Louisa Pečjaku, ki mi je nudil nekaj res lepega užitka s svojim lepim petjem. Njegov večerajšnji nastop dokazuje, da se z velikim pridom vežba in šola v petju in da lahko pričakujemo še mnogo od njega. Zeleti bi bilo, da bi prišel na slovenski program vsako nedeljo.

Veselica društva V boj št. 53 SNPJ, ki se je vršila v S. D. D. na Waterloo cesti v nedeljo dne 19. t. m., je bila zelo dobro obiskana in torej tudi uspešna. Na veselico je prišlo mnogo društvenih članov, pa tudi mnogo drugih rojakov in tudi mladine ni manjkalo. Pogledat nas je prišel tudi mr. Grill, urednik Enakopravnosti. Vsi smo se izvrstno zabavali.

Pisati o opicah očitno ni priporočljivo, vsaj meni se tako vidi. Sinoči sem dobil "hell" kar od več rojakov in to samo zato, ker sem omenil parkrat nekega rojaka v zvezi z njegovo opico. Well, da vnaprej razorožim vse svoje kritike, na tem mestu svečano obljubljam, da poslej ne bom več pisal o opicah, ampak samo o ljudeh. Sicer pa o opicah res ni kaj pisati, kajti ljudje jih predeleko prekašamo v — nemnosti.

Nekje v Indiani je umrl na domačem šolskem telovadišču 14-leten deček. Med igro je zaspal, da se nikdar več ne zbudi. Vzrok smrti: popolna sestrčnost. Mnogobrojna družina, katere član je bil, že dolgo časa živi od tega, kar ji milostno nakloni privatna dobrotelost. In pri vsem tem se še najdejo ljudje,

Slovenska Narodna

Ustanovljena 9. aprila 1904

Podpora Jednote

Iskorp. 17. junija 1907 v dravi Illinois

2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Tel. Rockwell 4904

GLAVNI ODBOR S. N. P. J.

UPRAVNI ODBOR:

VINCENT CAINKAR, predsednik.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
FRED A. VIDER, gl. tajnik.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
BLAS NOVAK, tajnik bok oddelka.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
JOHN VOGRICH, gl. blagajnik.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
FILIP GODINA, upravitelj glasila.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
JOHN MOLEK, urednik glasila.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

ODBORNIKI:

ANDREW VIDRICH, prvi podpredsednik, 669 Russell Ave., Johnstown, Pa.
DONALD J. LOTRICH, drugi podpreds., 1937 S. Trumbull Ave., Chicago, Ill.
JOHN J. ZAVERTNIK, gl. zdravnik.....3724 W. 26th St., Chicago, Ill.

GOSPODARSKI ODBOR:

FRANK ALESH, predsednik.....2124 S. Crawford Ave., Chicago, Ill.
JOHN OLIP.....140 S. Prospect Ave., Clarendon Hills, Ill.
JOSEPH SISKOVICH.....16118 Huntmore Ave., Cleveland, Ohio

POROTNI ODBOR:

JOHN GORSEK, predsednik.....414 W. Hay St., Springfield, Ill.
ANTON SULAR.....Box 27, Arms, Kans.
JOHN TRIGEL.....Box 257, Strabane, Pa.
FRANK PODBOJ.....Box 61, Parkhill, Pa.
FRANCES ZAKOVSEK.....1016 Adams St., No. Chicago, Ill.

OKROŽNI ZASTOPNIKI

GEORGE SMREKAR, prvo okrožje.....137 Main Ave., W. Allegheny, Pa.
JOHN LOKAR JR., drugo okrožje.....1198 E. 170th St., Cleveland, Ohio.
FRANK KLUN, tretje okrožje.....Box 653, Chisholm, Minn.
JOSEPH BRATKOVICH, četrto okrožje.....R. R. 5, Pittsburg, Kans.
FRANK KLOPČIČ, peto okrožje.....Star Rt. 4, Box 31, Cle Elum, Wash.

NADZORNI ODBOR:

FRANK ZAITZ, predsednik.....3630 W. 30th St., Chicago, Ill.
HRST ALBERT.....Box 861, Las Vegas, Nevada.
FRED MALGAL.....25 Central Park, Peru, Ill.

POZORI!—Korrespondenca s glavnimi odbori, ki delajo v št. uradi, se vrši takole: VSA PIRMA, ki se nanaša na pusto št. predsedstva, naj se pošlje na predsedstvo. VSE DRUGARNE podlato in stvari, ki se tičejo št. upravnega odbora in jednote sekla, naj se pošljejo na št. tajništvo. Vse zadeve, ki se tičejo št. blagajništva, naj se pošljejo na št. blagajništvo. Vse zadeve v zvezi s blagajniškim poslom, naj se pošljejo na blagajništvo. VSE PRITOŽBE glede poslovanja v št. upravnem odboru naj se pošljejo Franku Bajcu, predsedniku nadzornega odbora. VSE PRITOŽBE na št. porotni odbor naj pošljejo na John Goricha, predsednika porotnega odbora. VSE PRITOŽBE na št. okrožni odbore, opit, upravnice in opit vse, kar je v zvezi s št. odbori, naj se pošljejo na "PROSVETO", 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill. NOTE: Correspondence with the Supreme Office should be addressed as follows: Communications for the supreme president should be addressed to him. All communications of money and business concerning lodges and members other than such benefit should be addressed to the secretary's office. Matters of sick benefit should be addressed to the assistant secretary. Financial matters under the jurisdiction of the treasurer's office should be taken up with him. Complaints concerning the work of the executive board should be addressed to Frank Kaitz, chairman of the Board of Supervisors. Charges, complaints and appeals should be addressed to John Gorich, chairman, Judicial Committee.

ki trdijo, da se človek lahko zredi od te dobrodelnosti! O, saj se, ampak ne tisti, ki prosijo pomoči, kruha, O, še smo ljudje precej bolj neumni od opic!

Sodrug Skapin je še vedno bolan, vendar se je začelo njegovo stanje počasi obratovati na bolje. Upati je, da bo v nekaj tednih popolnoma okreval. Dotlej pa naj znanci in sodrugi nikar ne pozabijo nanj. Bolniku je gotovo lažje prenašati težave bolezni, če se ga znanci spominjajo z obiski. Skapin stanuje na 14904 Pepper Ave.

Zdaj vem, kakšen mora biti "idealni dopisnik": človek, ki piše samo to, kar je drugim všeč; ki kritizira Eakime in Samojede, svojo bližnjo okolico pa samo hvali; ki hvaležno posluša "nasvete" in "navodila" vsakega bližnjega, kateremu se zdi vredno muje dopisnika "podučavati"; ki potrpežljivo posluša vse mogoče kritike, ki mu valjujejo svoj "prav", na njegova ga pa se poživljajo; človek, ki dela, kar drugi hočejo, pleše kakor drugi godejo, molči kadar ga kdo včipne, priklama vsem in vsemu in miži na obe očesi ter si zamaši obe ušesi... Oh, ampak jaz nisem takšna idealna duša... Pravijo, da sem pokvarjen... In mene to srčno veseli...

Tone Podgoričan.

Borah pravi, da Roosevelt ne bo diktator

Washington, D. C. — Senator Borah je zadnje dni povedal reporterjem, da je prejel pismo predsednika American Silk Spinning Company v Providencu, R. I., a sugestijo, naj predlaga v senatu "diktatorsko oblast" v mehanizaciji za novega predsednika. Borah pravi, da je na to pismo odgovoril, da v mejah ameriške ustave ni diktatorske oblasti in drugič on toliko pozna Roosevelta, da ne mara biti diktator.

Wheeler ni za podržavljenje bank

Whitefish, Mont. — Senator Wheeler, ki je bil svoje čase v prvi liniji progresivcev, je proti temu, da bi vlada prevzela banke, bankirjem pa moč. V pisnu nekemu voliku, ki mu je bil sugestiral tak korak, pravi, da ni proti temu, da bi vlada obratovala nekaj bank; je pa proti poskusu v kongresu za splošno podržavljenje, "ker bi taka predloga nikamor ne prišla."

RAZNE VESTI

"NOV" NAČRT ZA ODPRAVO BREZPOSELNOSTI

(Nadaljevanje s 1. strani.)

cije dobrin in resnično visokih plač. Stalno padanje produkcije bo uničilo še ta blazni, kar ga je, in vedno večje podpiranje brezposelnih pa dohodke, kar končno ne reši problema niti za las.

Zelo dvomljivo je, da bi se prihodnja administracija, lotila kaj aličnega kot priporoča profesor Graham. Njegova Emergency Employment korporacija je v bistvu presaditev in prikrivanje primitivnega komunizma v moderno industrialno družbo, s čimur pa kapitalizem na bo eksperimentiral. Njegov načrt bo šel po isti poti kot ducata "načrtov" za reorganiziranje sedanjih družbe, ki so bili objavljeni zadnjih par let. Manjka nam navadne pameti, zato je v delih stradanja in propadanja.

Dva člana novega kabineta

New York. — Novi predsednik Roosevelt je zadnje dni naznanil imena dveh članov svojega kabineta. To sta Cordell Hull, senator in demokratski voditelj v Tennesseeju; za državne tajnika in William Woodin, kapitalist iz New Yorka, za zakladnega tajnika.

Zadruga iskazuje napredek

Philadelphia, Pa. — Tukajšnja zamorska zadruga trgovina, ki je bila pred kratkim ustanovljena in je pod kontrolo zamorcev, je povečala promet za dvajset odstotkov na teden v zadnjih dveh mesecih.

Konec "yellow dogs" v Indiani

Indianapolis, Ind. — Governor je podpisal predloga za odpravo "yellow dog" pogodb v Indiani. Boj je trajal 12 let. Podjetniki sedaj ne bodo več smeli siliti delavcev, da se odpovedo pravici biti član unije kot pogoj za uposlitev.

Šesturnik v državi ječi

Oklahoma City, Okla. — V državni poboljševalnici je bil znižan delovnik na šest ur. Poboljševalnici načeluje ženaka, mrs. George Waters, kar je mogoče vzrok za to reformo.

Narodna mladinska hit

naštetih mesečnik za slovensko mladino

—Federated Press.

Novi predsednik Roosevelt v momentu pred atentatom sredi množice v obrežnem parku, Miami, Florida.

Socijalni roman.—Prevel Ivan Vuk.

Blackwell 4904
go, Ill.

Tam se dobe na željo tudi vsa ustmena pojasnila